EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 17. 12. 2025
COM(2025) 768 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Desaťročie programu Kreatívna Európa

{SWD(2025) 418 final}

1. *Úvod*

Kreatívna Európa je program Európskej únie zameraný na podporu kultúrneho, kreatívneho a audiovizuálneho sektora. V tejto správe sa uvádzajú hlavné výsledky záverečného hodnotenia programu Kreatívna Európa 2014 – 2020 (ďalej len „KE1“) a hodnotenia programu Kreatívna Európa 2021 – 2027 (ďalej len „KE2“) v polovici trvania v súlade s príslušnými ustanoveniami oboch právnych nástrojov[1]. Akcie oboch iterácií programu boli rozdelené do troch podprogramov s cieľom vyhovieť špecifickým potrebám: MEDIA (audiovizuálne médiá a videohry), Kultúra (všetky ostatné kultúrne a kreatívne sektory) a medzisektorový podprogram (vrátane spravodajských médií).

Úloha Európskej únie v oblasti kultúry sa riadi zásadou subsidiarity podľa článku 167 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ)[2], zatiaľ čo úloha EÚ v oblasti médií sa riadi aj ustanoveniami ZFEÚ o jednotnom trhu (článok 26) a konkurencieschopnosti (článok 173). Tento rámec tvorí základ pre dva ciele programu Kreatívna Európa: ochraňovať, rozvíjať a podporovať európsku kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a dedičstvo a zvyšovať konkurencieschopnosť a ekonomický potenciál kultúrnych a kreatívnych sektorov, najmä audiovizuálneho sektora.

Program KE2 nadväzuje na silné stránky programu KE1 a zároveň prináša inovácie. Tie sú najmä reakciou na digitalizáciu, ktorá predstavuje zmenu paradigmy. Vzhľadom na význam kultúrnych a kreatívnych sektorov[3] a rozsah výziev, ktorým čelia, bol programu na obdobie financovania 2021 – 2027 pridelený rozpočet vo výške 2,44 miliardy EUR, čo predstavuje nárast o 66 % oproti predchádzajúcemu obdobiu financovania. Rozdelenie rozpočtu medzi tri podprogramy zostalo v oboch obdobiach financovania relatívne stabilné: 56 – 58 % na podprogram MEDIA, 31 – 33 % na podprogram Kultúra a 13 – 9 % na medzisektorový podprogram. Rozpočet sa v oboch programových obdobiach realizoval v plnej miere, a to aj počas pandémie COVID-19, keď bolo mnoho priestorov zatvorených.

Rozpočet programu Kreatívna Európa je veľmi obmedzený, zodpovedá 0,2 % súčasného rozpočtu EÚ, pričom hlavným zdrojom verejných finančných prostriedkov sú členské štáty. Program sa však zameriava na činnosti, v ktorých môže intervencia EÚ predstavovať pridanú hodnotu v porovnaní s činnosťami samotných členských štátov. Rieši najmä fragmentáciu kultúrneho, kreatívneho a mediálneho sektora pozdĺž štátnych a jazykových hraníc. Okrem toho samotné financovanie na vnútroštátnej úrovni nepostačuje na podporu celkovej konkurencieschopnosti a rozmanitosti mediálneho, audiovizuálneho a ďalších kultúrnych a kreatívnych sektorov EÚ. Program Kreatívna Európa podporuje najmä nadnárodnú spoluprácu a distribúciu obsahu v rámci EÚ prostredníctvom celoeurópskych aktivít, ako sú spolupráce, koprodukcie a siete, čím sa využíva hodnota národného kultúrneho bohatstva aj za hranicami jednotlivých štátov. Týmto prístupom sa uľahčuje aj rovnaký prístup k mediálnemu a kultúrnemu obsahu pre ľudí žijúcich v EÚ.

---

[1] Program Kreatívna Európa bol zriadený v roku 2013 nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1295/2013, ktorým sa programy Kultúra, MEDIA 2007 a MEDIA Mundus zlúčili do jednotného nástroja financovania. V roku 2021 bol zriadený nový program Kreatívna Európa na obdobie 2021 – 2027 [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/818].

[2] ZMLUVA O FUNGOVANÍ EURÓPSKEJ ÚNIE (KONSOLIDOVANÉ ZNENIE).

[3] Ekosystém kultúrneho a kreatívneho priemyslu zohráva kľúčovú úlohu ako jeden zo 14 hlavných priemyselných ekosystémov identifikovaných v nadväznosti na prijatie oznámenia s názvom *Nová priemyselná stratégia pre Európu* v roku 2020, COM(2020) 102 final; v Bruseli 10. 3. 2020.

Široká účasť členov Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov, ako aj krajín európskej susedskej politiky, je cenným aktívom programu, ktorý posilňuje jeho význam a dosah. Prispieva k úsiliu EÚ o kultúrnu diplomaciu vytváraním hmatateľných väzieb s týmito krajinami. Pre krajiny na ceste k pristúpeniu k EÚ je ich účasť na programe Kreatívna Európa pozitívnym aspektom vo vzťahu ku kapitole 26 acquis communautaire o vzdelávaní, kultúre a médiách. Pokiaľ ide o audiovizuálny sektor, zosúladenie tretích krajín so smernicou o audiovizuálnych mediálnych službách je *ex ante* podmienkou účasti na podprograme MEDIA a medzisektorovom podprograme, čo pôsobí ako stimul na urýchlenie zbližovania v oblasti regulácie.

2. Dosiahnuté úspechy a výzvy

Podprogram MEDIA

Podprogram MEDIA úspešne prispel k ochrane kultúrnej rozmanitosti a posilneniu konkurencieschopnosti. Jeho hlavné poslanie zostalo počas troch desaťročí jasné: prinášať kvalitné európske filmy a seriály ľuďom v celej Európe. Akcie podprogramu MEDIA sú preto začlenené do celého hodnotového reťazca audiovizuálneho priemyslu a pomáhajú budovať odolný a európsky ekosystém. Je to o to dôležitejšie, že audiovizuálny sektor EÚ čelí tvrdej konkurencii globálnych aktérov, medzi ktorých patria nielen veľké hollywoodske štúdiá, ale čoraz viac aj najväčšie technologické spoločnosti na svete.

Podprogram MEDIA výrazne posilnil nadnárodnú distribúciu európskych filmov a seriálov v sektore, ktorý je značne fragmentovaný pozdĺž štátnych hraníc. Z hodnotenia vyplynulo, že filmy a seriály EÚ podporené vďaka podprogramu MEDIA[4] mohli v priemere vidieť diváci prostredníctvom televízie, kina a videa na požiadanie vo väčšom počte krajín EÚ (v uvedenom poradí o 9,5, 6,6 a 3,2 viac) ako porovnateľné diela EÚ, ktoré neboli financované z podprogramu MEDIA. Odhaduje sa, že len v rámci predchádzajúceho programu pritiahli filmy a seriály EÚ s podporou podprogramu MEDIA v krajinách EÚ mimo ich domovskej krajiny najmenej o 241 miliónov divákov viac ako filmy a seriály, ktoré nemali túto podporu.

Podpora európskych kín z podprogramu MEDIA je ďalšou úspešnou iniciatívou v oblasti nadnárodnej distribúcie európskych filmov a seriálov. V období 2014 – 2023 sieť Europa Cinemas zvýšila svoje geografické pokrytie o 32 % a dostala sa do viac ako 750 obcí. Do roku 2023 predala takmer 40 % všetkých vstupeniek na nenárodné európske filmy v EÚ, čo svedčí o významnej pridanej hodnote EÚ.

Financovaním z podprogramu MEDIA sa podporila aj produkcia a prípadné vydanie vysokokvalitných audiovizuálnych diel. Podporené boli najmä filmy a televízne seriály v ich kľúčovej fáze vývoja. Podiel podporených titulov, ktoré boli nakoniec vydané, sa odhaduje na 29 % všetkých filmov a seriálov, ktorých vývoj bol podporený počas obdobia hodnotenia, čo je zjavne viac ako priemer trhu. To naznačuje pozitívny vplyv financovania. Tretina videohier

[4] Vrátane akcií programu KE1: Vývoj balíkov projektov; Vývoj – animácia; Vývoj – dokumentárne filmy; Vývoj – fikcia; Podpora televízneho vysielania európskych audiovizuálnych diel; Podpora medzinárodných koprodukčných fondov; Automatická podpora distribúcie; Selektívna podpora distribúcie; Obchodní zástupcovia; a akcií programu KE2: Vývoj balíkov projektov; Vývoj minibalíkov projektov; Spoločný vývoj; Televízny a online obsah; Európska distribúcia; Európski obchodní zástupcovia; Filmy v obehu.

vyvinutých s pomocou finančných prostriedkov z podprogramu MEDIA bola nakoniec komercializovaná, čo je vo vysoko konkurenčnom a dynamickom sektore znakom úspechu.

Podprogram MEDIA sa zameriava na európske cezhraničné koprodukcie s cieľom dosiahnuť väčší vplyv na európskej úrovni, a to tak vo fáze vývoja, ako aj pri výrobe programov pre televíziu a video na požiadanie. Takéto koprodukcie zvyšujú konkurencieschopnosť tým, že zvyšujú počet divákov v zahraničí, prinášajú nové zdroje financovania a umožňujú výmenu know-how. Podiel podporených cezhraničných európskych koprodukcií sa výrazne zvýšil z 36 % v rámci programu KE1 na 84 % v rámci programu KE2 (2021 – 2023), čo je oveľa viac ako odhadovaný priemer trhu pre diela EÚ bez podpory z podprogramu MEDIA (13,7 %).

Navyše filmy, seriály a hry podporené z podprogramu MEDIA neustále získavajú uznanie kritikov. V období 2014 – 2023 získali podporené diela približne 1 200 nominácií a 500 ocenení od prestížnych medzinárodných festivalov a orgánov udeľujúcich ocenenia. Podporené diela získali napríklad 127 ocenení na festivale v Cannes, 86 ocenení na Berlinale a 73 európskych filmových cien. Odráža to vysokú kultúrnu hodnotu a medzinárodné postavenie európskych diel podporených z podprogramu MEDIA.

Kultúrna rozmanitosť sa posilnila prostredníctvom opatrení zameraných na krajiny s nižšími audiovizuálnymi kapacitami, a to najmä podporou spolupráce. Podiel podporených diel zahŕňajúcich spolupráce medzi krajinami s nízkou kapacitou a vysokou kapacitou sa zvýšil z menej ako 5 % v rámci programu KE1 na približne 30 % v rámci programu KE2 (2021 – 2023). Zvýšil sa aj podiel podporených diel v menej používaných jazykoch, a to z 25 % v rámci programu KE1 na 32 % v rámci programu KE2 (2021 – 2023). Hoci sa dosiahol pokrok pri rozširovaní účasti všetkých členských štátov, podpora sa stále sústreďuje na obmedzený počet prijímajúcich krajín.

V širšom kontexte podprogram MEDIA využíva aj kapitálové investície poskytovaním zmiešanej podpory pre nástroj MediaInvest, ktorý bol zavedený od roku 2021 v rámci programu InvestEU. Táto nová platforma pre kapitálové investície sa špecializuje na európske audiovizuálne a herné projekty. Zámerom nástroja MediaInvest je stimulovať viac súkromných investícií, a tým posilniť konkurencieschopnosť. Cieľom je získať v rokoch 2022 – 2027 kapitálové investície až do výšky 400 miliónov EUR. V rámci nástroja MediaInvest už boli podpísané štyri investičné dohody a dosiahnutie cieľa je na dobrej ceste. Tento prístup predstavuje zároveň účinný doplnok k zárukám za úvery (pozri text nižšie o posudzovaní medzisektorových akcií).

Podprogram MEDIA celkovo pomohol vytvoriť európsky ekosystém a dopĺňa politiky členských štátov, ktoré sa zameriavajú na domáce prostredie. Tento efekt však sám osebe nemôže vyvážiť mocné trhové sily, ktoré transformujú tento sektor a vyplývajú zo zmeny správania spotrebiteľov a technologického pokroku.

Podprogram Kultúra

Podprogram Kultúra stále slúži ako nástroj na posilnenie spolupráce organizácií z kultúrnych a kreatívnych sektorov v celej Európe nad rámec hraníc jednotlivých štátov, a to spôsobom a v otázkach, na ktoré sa nevzťahuje vnútroštátne financovanie. V sektoroch, ktoré čelia výzvam, ako sú trhová a jazyková fragmentácia, digitálne transformácie, vysoký podiel veľmi malých organizácií, obmedzená mobilita a neistota práce, poskytuje podprogram Kultúra platformu pre cezhraničnú spoluprácu, ktorá príslušným aktérom umožňuje zapojiť sa do spoločnej tvorby a výmen, ktoré vo všeobecnosti nie sú v takom rozsahu podporované na národnej úrovni. Okrem

toho podprogram podporuje úsilie EÚ prostredníctvom prierezových prvkov sociálnej inklúzie, rodovej rovnosti a udržateľnosti a prispieva k diplomatickému úsiliu EÚ v oblasti kultúry.

V rámci programu KE1 umožnil realizáciu viac ako 1 200 nadnárodných projektov, pričom vzniklo viac ako 7 500 kultúrnych aktivít a viac ako 22 000 pracovníkov získalo podporu pri internacionalizácii ich kariéry a získaní skúseností v iných krajinách. V rokoch 2021 až 2023 podprogram Kultúra v rámci programu KE2 podporil 630 projektov, pričom bolo poskytnutých 294 miliónov EUR viac ako 2 000 organizáciám v 39 krajinách. Umožnil preklad viac ako 1 500 kníh, čím sa zvýšila jazyková rozmanitosť a prístup k literatúre napísanej v menej používaných jazykoch. Iniciatíva Kultúra hýbe Európou poskytla viac ako 3 800 začínajúcim umelcom príležitosti na mobilitu a prezentáciu, čo im umožnilo nadviazať nové, (často) udržateľné medzinárodné partnerstvá. Okrem toho boli v rámci podprogramu podporené iniciatívy, ako sú siete kultúrnych organizácií, platformy na podporu mladých umeleckých talentov, orchestre a ocenenia v oblasti kultúry.

Prostredníctvom rozvoja zručností pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych sektoroch, ako aj na základe zistení, že 8 z 10 spoluprác pokračovalo aj po skončení projektu, prispieva tento podprogram k rozvoju trvalých partnerstiev a európskeho kultúrneho priestoru.

Význam tohto podprogramu sa prejavil najmä počas kríz, ktorým sme čelili v období 2014 – 2023. Hoci pandémia COVID-19 predstavovala pre kultúrne a kreatívne sektory existenčnú hrozbu, program reagoval flexibilne, navrhli sa inovačné nástroje, ako napríklad Culture Unite, a prispôsobila sa finančná podpora na pomoc kultúrnym a kreatívnym sektorom. Podobne v reakcii na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine vznikla v rámci tohto podprogramu výzva vo výške 5 miliónov EUR na podporu ukrajinských kultúrnych a kreatívnych sektorov.

Treba však poznamenať, že niektoré sektory dodnes nie sú dostatočne zastúpené v horizontálnych akciách tohto podprogramu, napríklad móda a dizajn.

Program je založený na zásade excelentnosti bez vopred stanoveného rozpočtového krytia pre každú zúčastnenú krajinu. Finančné prostriedky sa prideľujú na základe kvality projektov bez ohľadu na krajinu pôvodu organizácií. Na prideľovanie finančných prostriedkov prostredníctvom grantov má preto vplyv viacero faktorov. Napríklad krajiny so silne etablovanými kultúrnymi a kreatívnymi sektormi a/alebo krajiny, ktoré pôsobia ako regionálne centrá, zvyčajne získavajú významnejší podiel finančných prostriedkov (napríklad Francúzsko, Taliansko, Nemecko a Belgicko). V rámci programu KE2 však niektoré krajiny, ako napríklad Chorvátsko, Slovinsko a Srbsko, začali zohrávať významnejšiu úlohu. Stále je však potrebné vyvinúť určité úsilie na oslovenie krajín, ktoré nie sú dostatočne zapojené do programu Kreatívna Európa.

Stále pretrváva rozdiel medzi dopytom a dostupnými finančnými prostriedkami[5]. V posledných rokoch sa v tejto súvislosti vykonali úpravy s cieľom zvýšiť dostupnosť a vyvážiť financovanie projektov rôzneho rozsahu, konkrétne obmedzením počtu projektov, na ktorých sa môže podieľať tá istá organizácia v rámci tej istej výzvy, ako aj zverejňovaním rozsiahlych projektov spolupráce každé dva roky namiesto každého roka.

[5] Tento rozdiel je zvlášť kritický v projektoch európskej spolupráce, najväčšej akcii podprogramu, ktorá čelí masívnemu a rastúcemu nadmernému záujmu. Počet podaných žiadostí sa zvýšil zo 463 v roku 2021 na 831 v roku 2023, a keďže rozpočet zostal stabilný, miera úspešnosti sa znížila z 27 % v roku 2021 na 17 % v roku 2023. Trend nadmerného záujmu o každú z výziev na projekty spolupráce pokračoval aj v rokoch nasledujúcich po roku 2023.

Medzisektorový podprogram

Podpora spravodajských médií sa začala v roku 2021 a financovanie získali vysokokvalitné projekty zamerané na reagovanie na kľúčové štrukturálne a technologické zmeny a podporu nezávislosti a plurality médií, ako aj mediálnej gramotnosti. Príjmy spravodajských médií prudko klesajú, pretože reklama sa presúva na globálne online platformy, zatiaľ čo Monitorovanie plurality médií[6] poukazuje na riziká pre pluralitu médií a redakčnú nezávislosť vo všetkých členských štátoch. Len málo členských štátov vyčleňuje významné finančné zdroje na podporu bezpečnosti novinárov alebo odolnosti a inovácií v médiách.

Laboratórium kreatívnej inovácie poskytlo počiatočné financovanie spolupráce medzi audiovizuálnym sektorom a ostatnými kultúrnymi a kreatívnymi sektormi. Po počiatočných ťažkostiach s prilákaním relevantných návrhov postupne prinieslo pridanú hodnotu tým, že financovalo multidisciplinárne projekty, ktoré riešia spoločné výzvy, najmä oslovenie širšieho publika a speňaženie, prostredníctvom využitia digitálnych aplikácií, ako je umelá inteligencia a blockchain. Napriek tomu je inovácia stále obrovskou výzvou pre kultúrne a kreatívne sektory EÚ. Iba 30 % spoločností v kultúrnych a kreatívnych sektoroch EÚ prijalo stratégiu digitálnej transformácie a investície do umelej inteligencie predstavujú menej ako 1 % ich celkových investícií. V hodnotení sa poukázalo aj na to, že transmediálne využitie toho istého duševného vlastníctva má pozitívny vplyv na popularitu príslušných diel, ako aj na konkurencieschopnosť. V tomto ohľade sú synergie výraznejšie medzi audiovizuálnym sektorom a ostatnými mediálnymi sektormi s výraznou úlohou autorského práva (hudba a vydavateľská činnosť). Čelia do určitej miery spoločným výzvam a príležitostiam v oblasti konkurencieschopnosti a digitálnej transformácie v čase, keď veľké platformy mimo EÚ získavajú väčšiu kontrolu nad tým, akému obsahu ľudia venujú svoj čas.

Pokiaľ ide o finančné nástroje, veľmi účinne prispel prvý záručný mechanizmus pre kultúrne a kreatívne sektory. Vďaka účinnej spolupráci medzi Komisiou a Európskym investičným fondom sa podarilo dosiahnuť silnú odozvu trhu v sektoroch, ktoré boli predtým vnímané ako vysoko rizikové vzhľadom na nehmotnú povahu aktív spoločností, ťažkosti s peňažnými tokmi a nedostatok spoľahlivých ekonomických údajov. Využilo sa viac ako 1,8 miliardy EUR vo forme úverov, čo výrazne prekročilo pôvodný cieľ 600 miliónov EUR. Znížil sa tak rozdiel v dlhovom financovaní, ktorý sa odhaduje na 837 miliónov EUR až 2,07 miliardy EUR ročne, a to o 15 – 30 %. Audiovizuálny a multimediálny sektor predstavovali 44 % úverov, ale získalo ich aj niekoľko ďalších sektorov vrátane hudby, scénického umenia a videohier. Záručný mechanizmus pre kultúrne a kreatívne sektory bol následne od roku 2021 začlenený do programu InvestEU.

Informačné kancelárie programu Kreatívna Európa zriadené vo všetkých zúčastnených krajinách mali veľký význam pre propagáciu programu a podporu potenciálnych žiadateľov, najmä mikroorganizácií s obmedzenými kapacitami.

3. Administratívna efektívnosť

Európska výkonná agentúra pre vzdelávanie a kultúru, ktorá realizovala väčšinu programu Kreatívna Európa, zabezpečila efektívne centralizované vykonávanie výziev a riadenie grantov. Celkovo boli administratívne náklady ako podiel na celkovom rozpočte predchádzajúceho programu výrazne pod očakávanými referenčnými hodnotami a v rámci aktuálneho programu sa

[6] Centrum pre pluralitu a slobodu médií (2025), Monitorovanie plurality médií.

tento podiel ešte znížil. Zo 7,74 % celkovej výšky rozpočtu v roku 2014 klesol na 6,74 % v roku 2023. Administratívne náklady sa zvýšili menej ako prevádzkový rozpočet, čo naznačuje, že sa dosiahli úspory vyplývajúce z vyššej efektívnosti.

Na zjednodušenie postupov a zníženie záťaže žiadateľov pri podávaní žiadostí bolo prijatých niekoľko opatrení (paušálne sumy, vyššie stropy spolufinancovania, viacročné dohody). Zo spätnej väzby od príjemcov vyplýva, že administratívna záťaž sa v rámci aktuálneho programu znížila, keďže 73 % účastníkov z programu KE1 považovalo náklady na podanie žiadosti za vysoké, zatiaľ čo v rámci programu KE2 sa tento podiel znížil na 66 %.

4. Perspektívy do budúcnosti

Z hodnotenia vyplynuli cenné poznatky pre návrh a realizáciu budúceho financovania kultúry a médií na úrovni EÚ, pričom jeho výsledky sa využili pri posúdení vplyvu ďalšieho programu nasledujúceho po Kreatívnej Európe, t. j. AgoraEU.

Podprogram MEDIA

Distribúcia európskych filmov, seriálov, dokumentárnych filmov a iných audiovizuálnych diel cez hranice štátov zbližuje Európanov prostredníctvom zdieľania silných európskych príbehov a zároveň posilňuje európske spoločnosti, ktoré konkurujú globálnym mediálnym a technologickým gigantom. Je však potrebné vyvinúť ešte viac úsilia na prilákanie širšieho cezhraničného publika, najmä mladších generácií, na všetkých platformách. Navyše napriek významnému pokroku v zlepšovaní rovnakých podmienok medzi krajinami zapojenými do podprogramu MEDIA je potrebné neustále sa snažiť o zvyšovanie geografickej a jazykovej rozmanitosti a rozširovanie účasti.

Podprogram MEDIA sa vyvinul vďaka intenzívnejšiemu dôrazu na inovácie a cezhraničnú spoluprácu vrátane koprodukcií a celoeurópskej distribúcie. Táto prispôsobivosť je kľúčová, pretože reaguje na vývoj na trhu a nové výzvy, napríklad rast strímingu. Keďže mediálne trhy sú globálne, inovačné a dynamické, bude dôležité pokračovať v monitorovaní trendov a riadiť podprogram MEDIA tak, aby držal krok s vývojom. Pokiaľ ide o videohry, dopyt po podpore v tomto dynamickom a rýchlo rastúcom sektore značne prevyšuje súčasné rozpočtové krytie. Hoci sa vo viacerých akciách podprogramu MEDIA už vykonali úpravy, aby sa zohľadnil hospodársky význam a príťažlivosť tohto sektora pre Európanov všetkých vekových kategórií, je potrebné ďalej uvažovať o tom, ako túto podporu v budúcnosti čo najlepšie posilniť.

Kombinácia grantového financovania a finančných nástrojov dobre poslúžila odvetviu tým, že uspokojila rôzne potreby, od prístupu k počiatočnému financovaniu a spolufinancovaniu až po preklenovacie úvery a kapitálové investície pre ambiciózne celoeurópske podniky.

Odvetvia obsahu, v ktorých má duševné vlastníctvo významnú úlohu, čelia spoločným výzvam, napríklad prilákať širšie publikum v digitálnom veku a reagovať na meniace sa preferencie spotrebiteľov (najmä pokiaľ ide o digitálnu generáciu mladých ľudí). V tejto súvislosti je veľmi dôležitý napríklad úspech podprogramu MEDIA a skúsenosti s ním pri oslovovaní širšieho cezhraničného publika prostredníctvom koprodukcií a celoeurópskej distribúcie.

Vzhľadom na rozsah výziev musí byť podprogram MEDIA doplnený o spoluprácu s členskými štátmi a celým audiovizuálnym priemyslom, aby sa lepšie využili synergie.

Podprogram Kultúra

Podprogram Kultúra pomohol kultúrnym a kreatívnym sektorom v rámci oboch iterácií programu riešiť kľúčové výzvy, ako je fragmentácia európskeho trhu pozdĺž štátnych a jazykových hraníc a zmeny vyplývajúce z dvojakej transformácie. Niektoré potreby sa však v posledných rokoch ešte prehĺbili a objavili sa nové, napríklad útoky na umeleckú slobodu alebo vzostup umelej inteligencie. Je potrebné lepšie na ne reagovať v súlade s ambíciami pripravovaného Kultúrneho kompasu pre Európu.

Dopyt po financovaní, ktorý až štyrikrát prevyšuje súčasný dostupný rozpočet na akciu zameranú na projekty spolupráce, svedčí o vysokom záujme kultúrnych a kreatívnych sektorov o tento podprogram. Financovanie je nevyhnutné na to, aby tento podprogram naďalej pomáhal kultúrnym a kreatívnym sektorom naplno rozvinúť ich potenciál a zamerať sa na budúcnosť a súčasne rozširoval prístup k rôznorodému kultúrnemu obsahu za hranice.

Prostredníctvom sektorového prístupu podprogramu sa riešili špecifické výzvy určitých sektorov, zatiaľ čo horizontálny prístup ponúka subjektom kultúrneho a kreatívneho sektora väčšiu pružnosť a voľnosť. Je dôležité zachovať kombináciu oboch prístupov, aby sa zabezpečilo silné politické zameranie podprogramu.

Takisto je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na zviditeľnenie podprogramu Kultúra v kultúrnych a kreatívnych sektoroch a v krajinách, ktoré doň nie sú dostatočne zapojené. Poskytovaním a lepším zacielením informácií o podprograme organizáciám v týchto sektoroch a krajinách by sa mohol jeho dosah zlepšiť ešte viac.

Opatrenia na zjednodušenie zavedené v rámci programu KE2 je potrebné pravidelne prehodnocovať a dôkladne monitorovať. V tomto ohľade by sa podprogram Kultúra mal naďalej zameriavať na riešenie problémov s prístupnosťou a rozširovať svoj dosah na organizácie kultúrnych a kreatívnych sektorov, ktoré ešte nemajú skúsenosti s prácou na úrovni EÚ.

Získali sa aj poznatky týkajúce sa pravidelného monitorovania, hodnotenia a dostupnosti údajov. Komisia zavedie konkrétne opatrenia na vytvorenie systematickejšieho prístupu k zberu údajov v rámci tohto podprogramu. Patrí medzi ne dôkladná analýza údajov, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, aby sa dali lepšie využiť bez toho, aby sa zvýšilo zaťaženie príjemcov. Zároveň sa vynaloží úsilie a dodatočné zdroje na ďalší rozvoj interných nástrojov na podávanie správ a zber údajov od zástupcov kultúrnych a kreatívnych sektorov.

Medzisektorový podprogram

Podpora spravodajských médií dosahuje len približne 15 miliónov EUR ročne, napriek tomu je o ňu veľký záujem. Napríklad záujem o akciu Partnerstvá v oblasti žurnalistiky prekročil kapacitu o 700 %. V budúcnosti bude mať podpora zásadný význam, keďže v celej EÚ neustále pribúdajú výzvy v oblastiach, ako je sloboda a pluralita médií, životaschopnosť médií a dezinformácie, čo má negatívny vplyv na odolnosť spoločnosti a demokratickú účasť.

Do budúcnosti je potrebné naďalej zdokonaľovať kritériá výziev Laboratória kreatívnej inovácie, aby sa zabezpečilo, že financované projekty budú skutočne inovačné a prispejú k dlhodobej digitálnej transformácii audiovizuálneho sektora a ďalších kultúrnych a kreatívnych odvetví. V rámci akcie Laboratóriá kreatívnej inovácie existuje aj priestor na lepšie zameranie medzisektorových inovačných synergií, ktoré umožňujú rozvoj a využívanie najmä medzisektorového duševného vlastníctva.